

SALEM

ÄPPELFEST på Ängstäppans förskola

Salems
kommun

Ny koldioxid-
budget

Seniorträff
i vinter

Viktigt om
fyrverkerier

Har du en funktionsnedsättning och är i behov av boendestöd?

I Salems kommun erbjuder boendestödsteamet stöd till dig som har en psykiatrisk, neuropsykiatrisk eller kognitiv funktionsnedsättning.

Boendestöd är ett anpassat stöd som hjälper och stöttar personer att klara av vardagslivets olika situationer och ges utifrån dina individuella behov. Du är själv delaktig och har inflytande över det stöd du erbjuds. En genomförandeplan upprättas som tydliggör hur du ska nå dina mål för att nå självständighet. Alla som arbetar i boendestödsteamet har tystnadsplikt.

Stödet kan bestå av praktiskt vardagsstöd såsom:

- Struktur
- Rutiner
- Genomföra vardagssysslor
- Hantera sin ekonomi (ej godman/förvaltaruppdrag)
- Få hjälp med att samverka med andra myndigheter

Foto: Salems kommun

Stärkande "jag-stöd" såsom:

- Motiverande samtal
- Stärka jagkänslan

- Ökad självständighet
- Socialt stöd som kan leda till förbättrad social förmåga
- Minska samt bryta isolering
- Bibehålla alternativt utveckla ditt sociala nätverk
- Stötta till aktivt samhällsdeltagande

Boendestödsteamet

Personalen på Boendestödsteamet heter Sandra, Troskeh, Saida, Basam, Karin, Katta, Tina samt Susanna.

- **För att ta del** av dessa insatser krävs ett biståndsbeslut. Kontakta en biståndshandläggare i Salems kommun för detta.

Foto: Mostphotos

I detta nummer

Boendestödsteamet.....	2	Äppelfest på Ängstäppan	4–5	På G i Salem.....	7
Regler för fyrverkerier vid nyår.....	3	Ekoträdgård på gruppboendet	6	Utveckling av äldrestödet.....	8
Kommunens koldioxidbudget.....	3	Boktips från bibblan	6		

Viktigt att veta om fyrverkerier

Foto: Mostphotos

Det är många som tycker att det både är festligt och roligt med fyrverkerier. Det finns också de som tycker att de är obehagliga. Enligt nya föreskrifter från 2019 måste man ha tillstånd för att skjuta fyrverkerier på nyårsafton.

Vad gäller i Salems kommun?

I de lokala ordningsföreskrifterna §14 står det att:

- Tillstånd av polismyndigheten krävs för att få använda pyrotekniska varor, förutom på nyårsafton från kl 18.00 till kl 01.00 på nyårsdagen.

- Det är förbjudet att använda pyrotekniska varor närmare än 300 meter från Bostadsrättsföreningen Rönningeborgs byggnader, kommunens vård- och omsorgsboenden samt äldreboenden.

- Det är även förbjudet att använda pyroteknik på kommunens idrottsplatser, inom naturreservat samt på Ersboda 4H-gård.

- För att få tillstånd måste du ansöka om det hos Polisen.

- **Mer information** och direktlänkar för ansökan om tillstånd finns på salems.se/ fyrverkerier

Välkommen på seniorträff

Välkommen till Salems kommuns seniorträff onsdagen den 30 november klockan 10.00–12.00 i Stora Murgrönan, Salems bibliotek. Vi kommer att ge information om olika stöd och hjälpinsatser som du som kommuninvånare kan söka eller få ta del av. Vi bjuder på fika. Ingen föranmälan krävs.

- **Har du frågor?** Kontakta äldrelots Anneli Ritter på 08-532 594 89.

Fortsatt fina resultat i skolans brukarenkät

Varje år skickar vi ut en brukarenkät till vårdnadshavare till barn inom skola och förskola. Årets resultat för förskolorna är fortsatta mycket goda. Av 15 frågor är det bara två frågor som understiger 90 % positiva svar i förskolornas enkät till vårdnadshavare. För grundskola är elevsvaren i nivå med tidigare år, däremot har resultaten på föräldrasvaren förbättrats på majoriteten av frågorna jämfört med förra året, och på flera frågor rör det sig om förbättringar på fem procentenheter eller mer.

Hämta reflex i kommunhuset till höstens mörka kvällar

Nu när dagarna blir allt kortare och kvällarna allt mörkare är det viktigt att använda reflex. Utan reflex syns du inte lika bra när du är ute och går i mörkret, och det kan i värsta fall resultera i fordonsolyckor. I receptionen i kommunhuset har vi nu reflexer med kommunens logga på som du kan använda för att synas bättre i höst och vinter. Vi har ett begränsat antal reflexer så det är först till kvarn som gäller.

Foto: Mostphotos

Kommunen fortsätter satsa på klimatet och har numera en koldioxidbudget.

Kommunen har nu ett underlag för koldioxidbudget

Kommunens långsiktiga klimatarbete fortsätter. Med hjälp av Klimatsekretariatet har vi nu tagit fram ett underlag för fortsatt arbete med koldioxidbudget. Koldioxidbudgeten redovisar kommunens faktiska utsläpp av koldioxid samt hur mycket utsläppen behöver minska för att kommunen ska klara Parisavtalets målsättning om max 1,5 grads genomsnittlig temperaturhöjning.

Kommunen kommer i framtiden att påtagligt behöva minska de årliga utsläppen. Den största utsläppssektorn i kommunen är

inrikestransporter som står för majoriteten av kommunens totala utsläpp år 2021. Med stöd av koldioxidbudgeten kommer vi nu fortsätta arbetet med att minska utsläppen i kommunen för att nå den övergripande målsättningen om ett klimatneutralt Salem senast år 2045.

- **Vid frågor**, kontakta Alina Ruda, hållbarhets- och planeringsstrateg, på alina.ruda@salems.se

Äppelfest på Ängstäppans

Under hösten har Salems förskolor samlat in fallfrukt från invånarna. Syftet har varit att ta till vara på de gratis resurser som finns i naturen och lära barnen mer om bland annat matsvinn.

På Ängstäppans förskola har barnen under hösten tagit emot en massa frukt, framförallt äpplen, och haft skördefest där de bland annat plockat fallfrukt i sin egna trädgård, gjort äppelchips, bakat äppelkaka, ritat frukt, och mycket annat. Vi träffade två av förskolans pedagoger, Jeanette och Emelie, som berättar mer om initiativet.

Hej! Berätta mer om fallfruktsinitiativet som pågått under hösten.

– Vi arbetar med fallfrukt och att ta till vara på det som finns i naturen varje höst, och det är något vi gjort i många år, säger Jeanette, förskolepedagogen ansvarig för avdelning Fjärilen.

– Ja precis, tidigare år har vi främst tagit till vara på frukten från våra egna träd. Vi har päron- och äppelträd, och tidigare har vi även haft plummonträd. Skillnaden i år är att vi efterfrågat fallfrukt från vårdnadshavare eller ja, samtliga invånare i kommunen, tillägger Emelie, förskolepedagogen ansvarig för avdelning Larven.

Hur har responsen från vårdnadshavare och förskolebarnen varit?

– Föräldrarna har tyckt att det varit superkul, speciellt efter reportaget i TV (Ängstäppans förskola var med i ett inslag på SVT om just fallfruktsinitiativet i höst, reds. anm), och barnen har också tyckt det varit kul, framförallt tycker de att det är

Förskolebarnen samlar in fallfrukt från skolans egna trädgård.

spännande att det de gör på förskolan blir uppmärksammat av andra, säger Jeanette.

– Vi har även fått bra respons från andra, barnen är ju vår framtid och vi arbetar mycket med hållbarhet och hur man kan vara en vardagshjälte, så därför tror jag att sånt här blir extra uppskattat, tillägger Emelie.

Vilken frukt har ni fått in mest av?

– Äpplen, definitivt äpplen, säger båda förskolepedagogerna.

Vad har ni gjort med all frukt?

– Vi hade en skördefest nu i höstas, där vi tillsammans gjorde äppelmust, bakade äppelkaka, kaneläpplen och så använde vi en frukttork och gjorde äppelchips, berättar Emelie.

– Just äppelchipsen blev väldigt populära bland barnen, och de tyckte det var jättekul att man kunde göra massa gott av äpplena utan att behöva betala pengar för det, tillägger Jeanette.

Vad har barnen lärt sig?

– De har lärt sig att ta till vara på det vi har och att inte slänga sådant som man exempelvis kan äta. Vi befinner oss i ett annorlunda läge med höjt pris på mat, bränsle, el och boende, och barnen är väldigt medvetna om detta, säger Jeanette.

– Vi arbetar mycket med social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet och det gäller i hela kommunen och i alla våra förskolor. Just på Ängstäppan har vi fokus på temat framtid, där vi arbetar mycket med hur vi kan vara miljöhjältar och värna om djur och natur. Barnen är väldigt mottagliga och vi upplever att de förstår hur viktigt det är att vara schyssta mot naturen och exempelvis inte skräpa ner.

Foto: Salems kommun

Ängstäppans förskola.

förskola

Förskolans äppelutställning.

Foto: Salems kommun

Reportage i SVT

SVT uppmärksammade fallfruktsinitiativet och besökte Ängstjäppans förskola i Nytorp i september. Du hittar inslaget på SVT:s hemsida, svt.se/sodertalje. Du kan även skanna QR-koden till höger eller googla "SVT Södertälje Äppelfest".

Många flitiga små konstnärer.

Stort fokus på att ta tillvara på naturens resurser i höst.

Så arbetar Salems förskolor med hållbarhet och matsvinn

I läroplanen för förskolan och i förskolornas egen verksamhetsidé framgår det att förskolan ska vara en demokratisk mötesplats och att förskolan ska lägga grunden till ett växande intresse och ansvar hos barnen för en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig.

Salems förskolor arbetar sedan flera år tillbaka med certifieringen Grön Flagg. Grön Flagg ger förskolorna en metod för att strukturer

era miljöarbetet på förskolan och handlar om att göra miljöarbetet till en naturlig del av den dagliga verksamheten.

Förskolorna och skolorna arbetar också enligt barn- och utbildningsnämndens kostpolicy där ett av målen är "Hållbara måltider". Det innebär bland annat att förskolorna och skolorna ska välja livsmedel med mindre klimatpåverkan och att de ska minska matsvinn under tillagningen och serveringen av maten.

GRÖN FLAGG

Alliansen fortsätter styra i Salem

Det blev ingen stor skiftning mellan mandaten i kommunen efter att rösterna från valet 11 september räknats. Allianspartierna Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna behåller sina mandat från förra mandatperioden, det gäller även Socialdemokraterna, Rönningepartiet och Sverigedemokraterna. Däremot tappade Miljöpartiet sitt enda mandat medan Vänsterpartiet fick ett till.

Glöm inte bort att besvara medborgarundersökningen

I slutet på augusti skickade Salems kommun ut en medborgarundersökning via SCB. Det gjorde vi för att vi vill veta hur ni tycker att det är att leva och bo i kommunen. Enkäten besvaras anonymt via en pappersenkät eller på webben, där det även går att svara på engelska. Svaren behöver vara hos SCB senast den 3 november, vilket innebär att pappersenkäten måste postas senast den 31 oktober och sista svarsdag för enkäten på webben är 3 november kl. 13.00.

■ **Besvara enkäten** och läs mer på scb.se/med

Uppfräschning av plaskdammen

Under vintern pågår renovering av plaskdammen som ligger invid Galaxens förskola och Säbyhemmet i Salems centrum. Renoveringen förväntas pågå under vinter och vår, så lagom till nästa sommar kan barn och vuxna leka i en mycket fräschare plaskdamm.

Foto: Salems kommun

Foto: Salems kommun

I ekoträdgården odlas jordgubbar, potatisar, tomat och olika kryddor.

Ekoträdgård i Vilhelmsdals gruppbostad

Vilhelmsdals gruppbostad ligger i den vackra, gamla prästgården nära Rönninge centrum. I gruppboستaden bor fem brukare i egna lägenheter, där de har ett gemensamt vardagsrum, tv-rum och aktivitetsrum. Där kan de träffas på kvällar och helger för att laga mat, fira högtider eller bara umgås. Under våren och sommaren har de haft som projekt att skapa en ekoträdgård, där de odlar jordgubbar, tomater, potatis och olika kryddor.

Syftet med ekoträdgården är att engagera de boende och kombinera nytta och nöje. Trädgården har gjort att Vilhelmsdals boende kunnat tillgodogöra sig kunskaper i att planera, anlägga och genomföra en ekologisk odling, och sedan dessutom kunna äta det de själva odlat. De har själva

fått välja de odlingar som ska planteras och anlagt trädgården med stöd från personalen på gruppboستaden. I dagsläget har de planterat och odlat potatis, minitomater, jordgubbar och olika kryddväxter, och nästa vår/sommar kommer de tillsammans bestämma vad de ska plantera härnäst.

Boktips från bibblan

De förlorade minnenas ö

Av: Yoko Ogawa

Förlag: Tranan förlag

På en viss japansk ö försvinner saker under natten, en morgon var det fåglar. Själva fåglarna var kvar i träden, men konceptet fåglar och minnen kopplade till fåglar var bara borta ur det kollektiva minnet. Och sen rosor, hattar, frukt, fotografier. Kan du sakna något du inte minns? Kan du leva med ett torftigare hjärta?

Den här romanen är en märklig, intressant och skrämmande bok om kollektiv demens, frihetsbegränsning och ytterst om minnenas betydelse för att vara människa.

När bergen sjunger

Av: Nguyễn Phan Qué Mai

Förlag: Historiska media

Vietnam, 1972. Huong är tolv år och lever med mormor, föräldrarna gav sig ut i kriget flera år sedan, och nu attackeras Hanoi av amerikanska bombflygplan. De flyr till ett skyddat område på landet, men när de senare kommer tillbaka till staden, finns inget kvar. Men Huongs mormor har en stark drivkraft, hon ska ge Huong mat på bordet, tak över huvudet och barnbarnet ska fortsätta gå i skolan. Kanske kommer Huongs mamma och pappa hem igen?

Det här är en stark berättelse om Vietnams historia, om skuld och relationer, men även om förhoppningar och försoning.

På gång i Salem: november–december

Listan visar ett axplock av allt som händer i Salems kommun. Vi reserverar oss för ändringar och eventuella felskrivningar. **Mer information om evenemangen finns på salem.se/evenemang**

■ November

BIBLIOTEKET

1/11 Stickcafé kl 15.

Stickcaféet träffas på tisdagar i biblioteket. Ta med ditt eget material!

7/11 Språkcafé kl 15.

Vill du träna dig på att prata svenska? Välkommen till vårt språkcafé!

8/11 Stickcafé kl 15.

Stickcaféet träffas på tisdagar i biblioteket. Ta med ditt eget material!

14/11 Språkcafé kl 15.

Vill du träna dig på att prata svenska? Välkommen till vårt språkcafé!

14/11 Bokcirkel kl 17.

Bibliotekets bokcirkel pratar om boken "Förvillelsen" av Hjalmar Söderberg.

15/11 Stickcafé kl 15.

Stickcaféet träffas på tisdagar i biblioteket. Ta med ditt eget material!

16/11 Råd till anhöriga kl 10-11.

Kom och träffa kommunens anhörigkonsulent/äldrelots på biblioteket. Drop-in.

17/11 Boklunch kl 12.

Vi tipsar om några av de bästa och senaste böckerna. Ta med dig din lunch eller kom bara för att lyssna.

21/11 Språkcafé kl 15.

Vill du träna dig på att prata svenska? Välkommen till vårt språkcafé!

22/11 Stickcafé kl 15.

Stickcaféet träffas på tisdagar i biblioteket. Ta med ditt eget material!

28/11 Språkcafé kl 15.

Vill du träna dig på att prata svenska? Välkommen till vårt språkcafé!

28/11 Bokfika för seniorer kl 10.

Kom och fika när biblioteket är stängt. Kommunens anhörigkonsulent/äldrelots Anneli Ritter deltar och svarar på dina frågor.

29/11 Stickcafé kl 15.

Stickcaféet träffas på tisdagar i biblioteket. Ta med ditt eget material.

UTSTÄLLNINGAR PÅ SALEMS BIBLIOTEK

28/10-9/11 Bibliotekets höstlovsutställning.

11-30/11 Kulturskolan bildelever ställer ut sitt projekt "Skogen".

BARNTEATER

17/11 "Kasta loss", en riktig sjöörvarhistoria med Angela Wand

kl 9.30 och 10.45, på Murgrönan, för barn 6-12 år. Gratisbiljetter finns på biblioteket.

23-24/10 Kung och drottning spelar "Pang-pang, Bönor och Banjo"

för barn 5-8 år på Lilla Murgrönan kl 9.30 och 10.45. Gratisbiljetter finns att hämta på biblioteket från 16/11.

26/11 Teater Tummeliten spelar "Tre små grisar"

för barn från 3 år på Lilla Murgrönan. Biljetter 50 kr, finns på biblioteket från 19/11. Arrangör: Salems teater- och musikförening.

SENIORBIO

8/11 Seniorbio på Murgrönan kl 13.00,

60 kr, inget förköp. Kassan öppnar 12.45. Filmen som visas heter "Där kräftorna sjunger".

22/11 Seniorbio på Murgrönan kl 13.00,

60 kr, inget förköp. Kassan öppnar 12.45. Filmen som visas heter "Top Gun Maverick".

31/10 Djurmys och utemellis på Ersboda 4H-gård, kl 13-16.

För dig som är 4-6 år. Vi tar hand om djuren och gör en skogsutflykt. 150 kr (mellis ingår). Anmälan krävs, begränsat antal platser. Info och anmälan: 4h.se/ersboda/lovaktiviteter

31/10-4/11 Djurläger på Ersboda 4H-gård.

För dig som är 8-12 år och som vill lära dig mer och ta hand om gårdens får, getter, höns och kaniner. 1 250 kr. Anmälan krävs, begränsat antal platser. Läs mer på 4h.se/ersboda/lovaktiviteter

1/11 Djurmys och utemellis på Ersboda 4H-gård, kl 13-16.

För dig som är 7-10 år. Vi tar hand om djuren och gör en skogsutflykt. 150 kr (mellis ingår). Anmälan krävs, begränsat antal platser. Info och anmälan: 4h.se/ersboda/lovaktiviteter

2/11 Klapphage på Ersboda 4H-gård, kl 09.30-11.00.

Kom och träffa gårdens får och getter! Ingen föransmälan, kostnadsfri aktivitet.

SALEMS HEMBYGDSFÖRENING

3/11 Pia Gillsäter berättar om sin nya bok kl 19 i Villa Skönvik, Rönningevägen 7. Biljett hämtas på biblioteket eller Blomsterprinsessan vid Rönninge torg en vecka före.

27/11 Adventsmarknad med kaffeservering, kl 12-16. Villa Skönvik, Rönningevägen 7.

GALLERI SALEM

12-26/11 Skulptur och bilder, textil, keramik och silversmycken visas på Galleri Salem, Salems konstförening. Utställ-

ningen presenteras 12/11, kl 12.30. Villa Skönvik, Rönningevägen 7. Öppet lördag-söndag kl 12-16, onsdag kl 17-19.

■ December

5/12 Bokcirkel kl 17.

Bibliotekets bokcirkel pratar om boken "Dina händer var fulla av liv" av Suad Ali.

5/12-16/1 Biblioteket håller stängt pga golvyte. Mer information kommer på deras webb, bibliotek.salem.se.

6/12 Seniorbio på Murgrönan kl 13, 60 kr, inget förköp. Kassan öppnar 12.45. Filmen som visas heter "Det ska vara gött att leva".

JULMARKNAD I RÖNNINGE

4/12 Julmarknad på Glassbaren, kl 13-17, Centralvägen 2 (gula huset). För mer information, besök glassbarenironninge.se eller Glassbaren i Rönninge på Facebook.

10/12 Julmarknad på Rönninge torg kl 11-15. Anordnas av företagare i Salems kommun.

SALEMS HEMBYGDSFÖRENING

26/12 Öppet hus med glögg kl 13-15. Villa Skönvik, Rönningevägen 7. Se även salemhembygd.se för fler evenemang mm.

Politiska sammanträden i november och december

- Kommunfullmäktige: 24/11, 8/12
- Kommunstyrelsen: 7/11, 28/11
- Barn- och utbildningsnämnden: 6/12
- Bygg- och miljönämnden: 6/12
- Kultur- och fritidsnämnden: 1/12
- Socialnämnden: 12/12

Just nu pågår ett arbete för att förbättra det stöd vi erbjuder våra äldre.

Socialförvaltningen utvecklar kommunens framtida äldreomsorg

I somras eftersökte vi invånare som kunde hjälpa oss att utveckla stödet vi erbjuder kommunens äldre. Kriterierna var att man skulle bo i kommunen, vara 55+ och i dagsläget inte använda sig av hemtjänst eller bo på äldreboende. Frågorna vi ställde inkluderade bland annat "Hur skulle du vilja leva och bo om du någon gång i framtiden får behov av ett boende anpassat för äldre". Totalt intervjuade vi 37 personer och nu fortsätter arbetet med att utveckla äldreomsorgen.

Områdena som diskuterades inkluderar bland annat omsorg och vård, service, aktiviteter och boendeform. Utifrån dessa områden gav 37 respondenter goda insikter i hur ett framtida äldreboende kan se ut. Undersökningen är en del av ett större arbete där förståelse och insikter från dessa invånardialoger gör det möjligt för socialförvaltningen att identifiera gap mellan nuläget för hemtjänst och SÄBO (särskilda boenden) och ett önskat läge för hemtjänst och SÄBO.

Mer om undersökningen

Kommunens äldre som behöver service och omsorg ska erbjudas äldreomsorg och äldreboende som är individuell och av god kvalitet. Samhället ändras ständigt och det är viktigt att vi anpassar oss efter de behov av stöd som dyker upp. Genom att ta del av våra invånarnas tankar och idéer underlättar vi detta arbete och kan således ge ett bättre äldreboende.

Rapporten heter i skrivande stund "Framtidens äldreboende – design för det moderna äldreboendet i Salem" och är en startpunkt och vägledning för fortsatt utvecklingsarbete.

Vad händer nu?

Nästa steg blir att dela undersökningsresultat och insikter för att tillsammans kunna titta på vad vi behöver utveckla och prioritera, både på kort sikt och på längre sikt. Under det fortsatta arbetet med att generera idéer och testa lösningar kommer socialtjänsten fortsätta involvera och skapa dialog med invånare, medarbetare och andra berörda. Mer information om detta kommer.

■ **Har du frågor?** Kontakta socialtjänsten på soc@salems.se.

Läxhjälpssamarbete mellan Rönninge gymnasium och Säbyskolan

Med start hösten 2022 bedriver fem elever och tillika salemsbor från Rönninge gymnasium läxhjälp för elever på Säbyskolan. Eleverna bemannar läxläsning på Säbyskolan tisdagar och torsdagar kl 15.30–17.00.

■ **För mer information**, kontakta ditt barns lärare.

Du behövs som nattvandrare!

Skapa trygghet för våra ungdomar genom att nattvandera. Nattvandrarna i Salem finns till hands, lyssnar och hjälper våra ungdomar om det behövs. Man befinner sig ute i olika områden vissa kvällar och helger. Datum, tider och plats annonseras på Facebook, på den privata sidan "Nattvandrarna i Salems kommun".

Spännande projekt på Skogsängsgårdens förskoleområde

På Skogsängsgårdens förskola och Syslagårdens förskola arbetar personalen just nu med ett projekt kring rörelseglädje! Syftet är att öka rörelsen, fysiska aktiviteten hos förskolebarnen och motorikens betydelse för många andra färdigheter, exempelvis för språkutvecklingen. I nästa nummer av tidningen kommer vi berätta mer om projektet och hur det gått.

